

POVEZAVA FINOMOTORIKE Z RAZVIJANJEM PORAJAJOČE SE PISMENOSTI

1. OPIS PROJEKTA IN TEORETIČNA IZHODIŠČA

V Vrvcu Jarše že četrto šolsko leto poteka projekt Porajajoče se pismenosti v vseh starostnih obdobjih. Letos so se strokovne delavke osredotočile na razvijanje finomotorike, dejavnosti pa so bile prilagojene starosti otroka.

Na prvi pogled ne vidimo dejanske povezave med razvojem govora, pisanja in drobnimi ročnimi spretnostmi, a ta povezava je in še kako pomembna. Že Maria Montessorri (2006) je poudarjala, kako pomembno je krepiti ročne spretnosti, saj so roke podaljšek možganov. Fina oz. drobna motorika vključuje manipulacijske veščine, ki vključujejo hranjenje, oblačenje, igranje ... Predšolsko obdobje je zelo kritično za razvoj fine motorike, saj jo otroci potrebujejo za različne dnevne aktivnosti in kompleksne gibalne naloge. Osrednje živčevje se v tem obdobju temeljito razvija in je v procesu dozorevanja še posebno pri kompleksnih gibalnih nalogah. Male mišice se v tem obdobju zelo hitro utrudijo, zato je otrokom v tem obdobju fina motorika še precej naporna. Kljub temu, da potrebujejo za fine naloge veliko potrpljenja, se učijo zapenjati gumbe, zavezovati vezalke ter obvladajo bolj zahtevne manipulacije. Med otroci pa se v tem obdobju začenjajo na področju fine motorike velike razlike.

Obstaja neposredna povezava centrov za govor in ročno motoriko. To pomeni, da je motorika prstov povezana z motoriko ust, ki uspešno vpliva na pridobivanje glasov, ustrezno artikulacijo in izgovorjavo besed. Torej, bolj kot bomo pri otroku urili motoriko rok, dlani in prstov, bolj se mu bodo razvijale govorno – jezikovne zmožnosti. Fino motorične spretnosti so pomembne pri učenju grafomotorike in pisanju.

Za razvijanje predbralnih in predpisalnih veščin so primerne predvsem dejavnosti, s katerimi otroci krepijo grafično in fonološko zavedanje, ter dejavnosti za razvijanje grafomotorike (razvoj pisanja) in sposobnosti zaznavanja prostora in orientacije v njem. Predšolski otroci se lahko pismenosti približujejo prek vodenege učenja oz. poučevanja ali pa tako, da imajo možnost lastnega odkrivanja pisnega jezika (Grginič 2008).

NABOR FINO MOTORIČNIH DEJAVNOSTI GLEDE NA STAROSTNA OBDOBJA V VRTCU JARŠE (povzeto po Jurišič, 1991)

<i>1-2 LETI</i>	<i>2-3 LETI</i>	<i>3-4 LET</i>	<i>4-5 LET</i>	<i>5-6 LET</i>
Pobiranje drobnih materialov (rozine, rezine sadja)	Povezovanje od pike do pike	Risanje s prsti v naravne materiale na večji površini (pšenični zdrob, polenta, riž, manjše testenine)	Pretakanje tekočin	Prenašanje tekočine s pipeto in kapalko
Trganje, mečkanje različnih	Obešanje perila s ščipalkami	Uporaba škarij	Rezanje sadja in zelenjave pri	Prerisovanje osnovnih oblik na

materialov			sadni malici	papir
Brisanje površin	Gnetenje plastelina in slanega testa	Presipavanje naravnih materialov in prelivanje tekočin	Nizanje materialov na vrvico	Striženje po črti
Vstavljanje različnih materialov v posode	Vstavljanje drobnih materialov v manjše odprtine/luknjice	Trganje papirja na manjše koščke	Zapenjanje gumbov	Izdelovanje origamov

2. PRIKAZ DEJAVNOSTI

2. 1. Dejavnosti v prvem starostnem obdobju

V skupini otrok starih 1-2 leti smo fino motoriko razvijali z pobiranjem drobnih materialov in vstavljanjem različnih materialov v posode.

V skupini 2-3 letnikov smo se še posebej osredotočili na razvoj fine motorike. Tako smo pripravili različne dejavnosti, kjer so otroci krepili majhne gibe manjših mišičnih skupin. S številom ponavljanj določene dejavnosti se krepi in napreduje spretnost in sposobnost otrok, ki hkrati vpliva na samozavest, zaupanje v svoje sposobnosti in sposobnost obvladovanja vsakodnevnih zahtevnejših gibalnih nalog.

Primeri dejavnosti:

Otroci so vstavljali drobne predmete v manjše odprtine in si izdelali ropotulje. Otroci si skušali natrgati papir na manjše koščke in jih zgneti v kroglico. S kroglicami so skozi manjše odprtine polnili plastenke. Potrebno je bilo kar nekaj vztrajnosti, potrpežljivosti in spodbude.

Primeri dejavnosti:

Ob izbrani pesmici smo na napeto vrv s kljukicami obešali perilo. Kljukico je potrebno prijeti s palcem in kazalcem in ju stisniti skupaj na pravi strani; tako lahko oblačilo pripneš na vrv. Preiskusili smo tudi ali je vse perilo dobro pripeto na vrv. Uporabili smo kartonsko lepenko in » naredili veter«. Smo dobro pripeli oblačila?

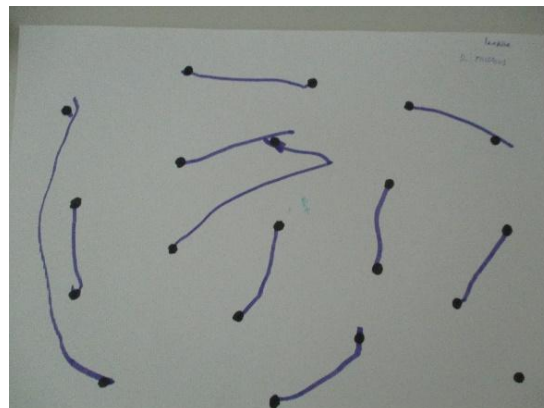
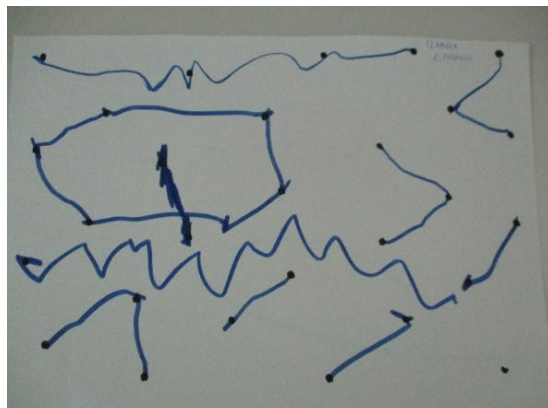

+

Primer dejavnosti:

Na risalni list smo narisali pike. Otroci so s flomastri risali cesto, ki smo jo imenovali »od pike do pike«. Otroci so krepili koordinacijo oko-roka in se urili v triprstnem držanju pisala. Nekaterim otrokom smo pomagali tako, da smo vodili njegovo roko od pike do pike, potem mu bilo lažje samemu. Bistveno pripomoremo k napredku z večjim številom ponovitev.

Deklica pri prvi in drugi vaji. Najprimernejše pisalo za tako igro je flomaster, ki ga ni potrebno premočno pritiskati ob podlago, da pusti sled.

Primer dejavnosti:

Modeliranje z različnimi masami (na fotografiji s plastelinom) smo popestrili z izmišljeno pravljico, koščki plastelina so spremenili v pikapolonice in majhne muhe, izdelali smo vlak z vagoni in zraven izštevali »Mi se z vlakom peljemo, dobro voljo meljemo...« Čim več drobnih koščkom smo zgnetli, tem bolje je bilo opravljeno delo.

Pri **starejših otrocih** smo se osredotočili na ročne spretnosti, ki so vključene v naslednje dejavnosti:

- Pobiranje s pincetami in razvrščanje drobnih naravnih materialov (smrekove iglice, želodove kapice, lešniki...) in drobnih PVC sadežev, igrač

- Igra s kapalkami, polnjenje majhnih stekleničk
- Puzzle v slikanici, leseni puzzli
- Vrtenje vrtavke
- Zapenjanje zadrg, zapenjanje gumbov
- Nizanje lesenih in keramičnih kroglic (ogrlice)
- Striženje s škarjicami
- Zabijanje žebličkov s kladivi
- Trganje papirja na manjše koščke (priprava za kaširanje)
- Presipanje in igra s kinetičnim peskom

Strokovni del prispevka pripravila Ajda Bivic.

Primere iz prakse predstavile:

Metka Blatnik, Lea Kumar, Natalija Rehlova in Mojca Bavdek, strokovne delavke Vrtca Jarše.

VRTEC JARŠE

Rožičeva ulica 10

1000 Ljubljana

Tel.: 01/ 58 62 140

Fax: 01/ 58 62 145

e-posta: tajnistvo@vrtec-jarse.si

<http://www.vrtec-jarse.si>

Viri in literatura:

- Grginič, M. (2008). Vsak po svoji poti do pismenosti. Mengeš: Izolit
- Montessori, M. (2006). Srkajoči um. Ljubljana: Uršulinski zavod za vzgojo in izobraževanje.
- Jurišić, B. (1991). Razvojni mejniki. Ljubljana: interno gradivo